

Rahman Rahim olan Allah'ın adıyla

1- Nun. Kaleme ve satır satır yazdıklarına andolsun ki;

2- Sen, Rabbinin nimetiyle (O'nun hidayet ve inayeti sayesinde) bir mecnun (cinlenmiş ve şeytani çevrelerin güdümüne girmiş birisi) değilsin.

3- Gerçekten senin için kesintisi olmayan (temenni ve memnuniyetin çok ötesinde şerefli ve izzetli) bir ecir vardır.

İzah:

“Bugün onların ağızlarını mühürleriz; (iman ve iyilikten, küfür ve kötülükten yana) bütün yapıp kazandıklarını, elleri bize söylemekte, ayakları (işlediklerine) şahitlik etmektedir” (Yasin: 65)

ayetinin haber verdiği gibi, “Hayat; iman ve cihattır” şuuru ve imtihan-kulluk sorumluluğuyla, Hakkı tebliğ ve tavsiye yolunda, bugün bile hala kaleme ve satır satır gerçekleri yazan, her türlü sıkıntı ve saldırıya rağmen davasından ve Rabbinin rızasından caymayan müminler için, tuttuğu kalemlerin, yazdığı sayfelerin, harflerin, kelimelerin ve cümlelerin bir gün dile gelip şahitlik ve şefaathilik edeceklerine dair ilahi mesaj ve müjdeler içermektedir.

4- Ve şüphesiz sen, pek büyük bir ahlak üzerindesin.

Bu cümlede iki anlam vardır.

Birincisi; insanları hidayete yönlendirmek için Aleyhisselatüvesselam Efendimizin katlandığı bütün bu zahmet ve eziyetler, O'nun çok yüksek ve örnek bir ahlâk üzere olduğunun en açık belgesidir. Aksi takdirde, zayıf ahlaklı ve sabırsız olan bir insanın bunlara tahammül etmesi mümkün değildir.

İkincisi; Kur'an'ın terbiyesiyle Peygamberimizin, bu yüksek ve temiz ahlakı, kâfirlerin O'na delilik ithamlarına karşı en açık bir yanıt gibidir. Onların bu ithamları tamamen mesnetsiz bir iftiradır, çünkü yüksek ahlakla deliliğin bir arada bulunması mümkün değildir. Deli, aklî dengesini kaybetmiş kimsedir. Oysa bir kimsede bulunan yüksek ahlak, o kişinin sağlam bir akıl ve fitrata sahip olduğunun ve zihni dengesinin gayet yerinde olduğunun alametidir. Resulüllahın ahlaki meziyetlerinin Mekkeliler tarafından çok iyi bilinmesine rağmen bu tür iddiaların kasıtlı bir iftira olduğuna ve her asırdaki tebliğcilerin bu duruma uğrayacağına dikkat çekilmiştir.

5- Artık yakında göreceksin ve onlar da görecektir.

6- Sizden, hanginizin 'fitneye tutulup-çıldırıldığını' (ve kimleri gizli güçlerin kullandığını Allah ortaya dökecektir).

7- Elbette senin Rabbin, kimin Kendi yolundan şaşırıp-saptığını daha iyi bilendir ve kimin hidayete erdiğini de daha iyi bilendir.

8- Şu halde (seni ve tebliğ ettiklerini) yalanlayanlara itaat (ve itibar) etme.

9- Onlar, Senin kendilerine yaranmanı (yağcılık yapıp uzlaşmanı) arzu ettiler; o zaman onlar da Sana yumuşayıp yaklaşacaklardı.

Yani, onlar senden İslâmi gerçekleri, bütün halinde ve çok net biçimde tebliğde biraz gevşeklik göstermeni ve onların keyfine göre biraz eğip bükmeni isterler. Karşılığında da sana karşı

muhalefetlerini hafifletecekler. Oysa onların sapıklıklarına uyararak Allah'ın dininden taviz verirsen, sonunda onlar da seninle uzlaşmış görünecek, seni de kendilerine benzetecekler.

“Onlara ayetlerimiz apaçık belgeler olarak okunduğunda, bizimle karşılaşmayı ummayanlar, derler ki: "Bundan başka bir Kur'an getir veya onu değiştir." De ki: "Benim onu kendi nefsimin bir öngörmesi olarak değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben, yalnızca bana vahyolunana uyarım. Eğer Rabbime isyan edersem, gerçekten ben, büyük günün azabından korkarım." (Yunus: 15)

10- Şunların hiçbirine itaat etme: Yemin edip duran, aşâğılık (tiplere),

Metinde, "**mehîn**" kelimesi geçmektedir. Kelime hakir, zelil ve alçak insanlar için kullanılmaktadır. Burada ise her sözün sonunda çokça yemin eden insanlar için kullanılmaktadır. Bu kimse, herkesin onu yalancı bildiğini ve yemin etmeden kendisine kimsenin inanmayacağını zanneder. Bu yüzden bu kişi hem kendi nazarında zelildir ve hem de toplum içerisinde değer verilmeyen bir yaratıktır.

11- Alabildiğine ayıplayıp kötüleyen, söz getirip götürten (gizlilik içinde söz ve haber taşıyan tıynetsizlere),

12- Hayrı engelleyip sürdüren, saldırgan, olabildiğince günahkâr (kişilere),

Ayette "Mennain-lil-hayr" geçmektedir. **Hayr**: Arap dilinde hem mal için ve hem de iyilik için kullanılır. Burada mal için kullanıldığını farz edersek o zaman bunun manası şöyle olur: "O çok cimri, bencil, menfaatçi ve beleşçi bir insandır, zerre kadar kimseye bir hayırda bulunmaz" demektir. Eğer iyilik anlamında kullanıldığını düşünürsek o zaman: "Çok hayırlı ve lazımlı Hak bir harekete sızan, münafık-casus olduğu halde muttaki-mücahit rolü oynayan bu kişi her iyi ve verimli işlere, sadık ve başarılı kimselere sürekli karşı çıkar ve diğer insanların Hak davaya girmelerini önlemek ve teşkilatı körletip kösteklemek için tüm çabasını sarf eder" anlamına gelir.

Bu tıynetsiz tipler, sinsi ve siyasi hedeflerle katıldıkları İslami hareketleri, şahsi kaprisleri ve şeytani hevesleri doğrultusunda kullanmaktan ve kendilerinin asıl mahiyetini sezen sadıklara

hakaret ve iftiradan asla sakınmayan ve camianın alın terini ve birikimini, liderlik rolüyle kendi hizmetine sokmaya çalışan hainlerdir.

13- Zorba-saygısız, sonra da kulağı kesik (kimselere);

Ayette, "**Utullin**" geçmektedir. Arapçada bu kelime çok besili ve fazla yemek yiyen insanları anlatır. Aynı zamanda: "kötü ahlaklı, kavgacı, aniden parlayan ve masum insanları karalamak için fırsatları kötüye kullanan insanlar için de kullanılır.

Metinde geçen "**Zenim**" kelimesi, Arap dilinde "zina mahsulü çocuk" anlamındadır. Yani bir kimsenin aslında, bir ailenin ferdi değilken bazı hukuki ve içtimai sebeplerle o aileden sayılmaktadır. Said ibn Cübeyr ve Şa'bi bu kelimenin kötü şöhret sahibi, şöhret ve şehvet düşkününü insanlar için de kullanıldığını hatırlatmıştır. Rahmetli Erbakan Hoca'nın, Hak davanın hakiki mensubu olmadığı halde, bazı mazeret ve mecburiyetlerle teşkilata alınmış ve yetkili makamlara çıkarılmış, hain ve soysuz kişiler için kullandığı: "sütü bozuklar" tabiri de bu mana ve maksatlardır.

Bu ayette özel olarak hangi şahsın kastedildiği müfessirler arasında ihtilafıdır. Bazıları bunun Velid bin Muğiyre olduğu, bazıları ise Esved bin Abd-i Yagus olduğu kanaatindedir. Bu sıfatların Ahnes bin Şureyk'e ait olduğunu söyleyenler de vardır. Öte yandan, bunun kıyamete kadar, ümmete ve İslami harekete hıyanet ve hakaret eden bütün şahıslara işaret ettiği de açıktır. Kur'an-ı Kerim'de bu kişinin isim anılmadan zikredilmesinden anlıyoruz ki bu şahıs Mekke'de bu özellikleriyle çok meşhur birisiydi ki, ismini anmaya gerek duyulmamıştı. Bu özellikler söylenince herkes bundan kimin kastedildiğini hemen anlamaktaydı. Bugün de, Hak davalarının içinde böyleleri bulunmaktadır.

14- Mal (servet ve imkân) ve çocuklar (cemaat ve teşkilat) sahibi oldu diye (azgınlaşıp böbürlen),

Bu cümle, daha öncesiyle de daha sonrasıyla da bağlantılı olabilir. Eğer öncesiyle irtibatlı olarak düşünecek olursak anlamı şöyle olur: "Mal ve evlâdı (imkânı ve taraftarı) çokça diye ona aldırış etme" demektir. Eğer sonrasıyla irtibatlı halde düşünürsek o zaman da anlamı: Mal ve evlâdı fazla olduğundan dolayı kibirlidir. Bu yüzden ayetlerimiz onlara okunduğunda: "bunlar bizleri değil, geçmiş nesilleri anlatıyor" diyerek kendilerini gizlemektedir.

15- Kendisine ayetlerimiz okunduğu zaman: "(Bunlar) Eskilerin uydurma masallarındır" (Kur'ani hükümler, günümüzde gereksiz ve geçersiz olan çağdışı kurallardır) diyen.

16- Yakında Biz onun hortumu (burnu) üzerine damga vurup (devranı değiştireceğiz).

(Mekir ve kibirden dolayı) fazlaca gururlu olduğundan onu burnundan damgalayarak rezil edeceğiz. Böylece zelil hale getireceğiz, hem dünyada hem de ahirette vereceğimiz bu zilletten hiç bir zaman kurtulamayacaktır; eninde sonunda kinlerini ve kirli yönlerini herkese göstereceğiz.

17- Gerçek şu ki, Biz o bahçe sahiplerine bela verdiğimiz gibi, bunlara da bela verdik (vereceğiz). Hani onlar, sabah vakti (erkenden ve kimseye haber vermeden) onu (bahçeyi) mutlaka devşireceklerine dair and içmişlerdi.

Sarm: bağ kesmek, üzüm ve meyve devşirmek anlamına geldiği gibi, bir şeyi kökünden kesip koparmak ve tamamen ayırmak anlamına da gelir. Bunlar gönüllerince bağın kendisini değil, meyvesini devşirmeyi kastetmiş olsalar da yeminlerinde şöyle demişlerdir: "Vallahi o bağ sabahleyin mutlaka ve kesinlikle keseceğiz". Oysa bu tamamen kendi ellerinde değildi. Gerek o bağın, gerek kendilerinin sabaha çıkıp çıkmayacaklarını dahi bilemezlerdi. Ama dünyaya düşkünlükleri, davalarını ve kutsallarını istismar etmeleri, kötü niyet ve tıynetleri onları böyle bir gaflet ve hıyanete sürüklemişti.

18- (Bu konuda) Hiçbir istisna yapmıyorlardı.

Yani, kendi kudret ve güçlerine o kadar güveniyorlardı ki, "Allah'ın izniyle" demeden, "kendi bağlarımızın meyvelerini toplayacağız" diye kesinlikle yemin etme gafletine düşmüşlerdi.

19- Fakat onlar, uyuyorlarken, Rabbin tarafından dolaşp-gelen bir bela onun üstünü sarıp-kuşatıvermişti.

Evet, onlar bu gaflet ve hıyanet içinde iken Rabbin tarafından oluşan ve zalimlerin peşinde dolaşan ilâhî bir emir, bir afet o bağı altını üstüne çevirmişti. Bir rivayete göre bağı bulunduğu vadiden bir ateş çıkıp o bağı kökünden yakarak kavurup bitirivermişti.

20- Sonunda (bahçe) kökünden kuruyup-kapkara kesildi. (Böbürlenip hıyanete yöneldikleri tüm imkânları ve istismar teşkilatları ellerinden gitti)

21- Nihayet sabah vakti birbirlerine (şöyle) seslendiler:

22- "Eğer ürününüzü devşirecekseniz erkence (kimsele görümeden gizlice) kalkıp-çıkın ve gidin."

22. Haydin, kesecekseniz ürününüz üzerine erkence ve acelece koşup yetişin" dediler.

Onu ekin biçer gibi kesip bitirmek niyetiyle ve tüm yoksul kesimlerden ve muhtaç kimselerden kaçırmak gayretiyle bahçelerine gittiler, çünkü ondan kimseye bir şey bırakmak istemediklerinden son derece hırslı hareket ettiler.

Ayette "Hars: Tarla" kelimesinin geçmesi, bahçelerin içerisinde tarlaların bulunduğunu belirtmek için olabilir.

23- Derken, aralarında fısıldaşarak (başka zaman hizmetlerini gören ve onların sırtından saltanat sürülen yoksul ve halk kesimlerinden gizlice kaçışarak) çıkıp-gittiler:

24- "Bugün sakın oraya hiçbir yoksul girip de karşınıza çıkmasın." (Ürünlerimizin az bir kısmına dahi kimse ortak olmasın, diye düşündüler)

Sakın, bugün aramıza bir yoksul sokulmasın diyorlardı. Oysa ağır işlerde onları çalıştırıyor, yurt savunmasında onları cepheye sürüyor, onların sayesinde güvencede bulunuyorlar, onlardan kuvvet alıyorlar ve toplum huzurlarını onlarla kurabiliyorlardı. O bağ ve ekine ve onun ürünlerini toplamaya da yine bu halkın sayesinde nail olacaklardı. Düşünceleri gerekirdi ki o bağ ve ürün, kendilerinden önce onu onlara veren ve onlar uyurken onu gözetecek olan Allah'ındı. Onda hem Allah hakkı, hem de Allah'ın yoksul kullarının nice hakları vardı. O yoksulları gözetmek, bu iyiliği bilme alâmeti olmak üzere Allah için onlara ikram edip ihtiyaçlarını gidermek gerekirken "Sakın yanınıza bir fakir sokulmasın" diyerek nankörlüğe kalkışmışlardı.

25- (Yoksulları) Engellemeye güçleri yetebilirmiş gibi erkenden gittiler.

Doyumsuz bir hırs ve öfkeye güçleri yeterek yola düştüler. Demek ki topluluğun gücü ve despotluğu bireyden daha kuvvetli ve daha dehşet vericidir. Evet, öyle gittiler, varacakları yere vardılar ama sonu ne oldu?

Buradaki "**Hard**" kelimesi Arapçada, "engel olmak, durdurmak" demektir. Ayrıca niyet etmek, karar vermek ve süratlenmek anlamına gelmektedir. Bu yüzden ayeti tercüme ederken bu üç anlamı da göz önünde bulundurmak gerekir.

26- Ama onu görünce: "Muhakkak biz (gideceğimiz yeri) şaşırılmışız" dediler.

27- "Hayır, biz (her şeyden ve bütün servetimizden) yoksun bırakıldık" (diye pişman ve perişan vaziyette çöküverdiler).

Yani, onlar kendi bahçelerini kupkuru kesilmiş ve biçilmiş bir halde görünce "herhalde biz yolumuzu şaşırdık ve yanlış bir yere geldik" zannettiler. Biraz düşündükten sonra bunun gerçekten kendi bahçeleri olduğunu anlayarak ilahi bir musibete uğradıklarını fark edip dizlerini dövdüler.

28- (İçlerinde) Mutedil (insaf ehli ve adaletli, orta halli) olan biri dedi ki: "Ben size dememiş miydim? (Allah'ı) Tespih edip yüceltmeniz (bunca nimet ve fazilete karşı Allah'ın ve yoksul kulların hakkını vermeniz) gerekmez miydi?"

Yani, ertesi gün bahçeden meyveleri toplayacaklarına yemin ettikleri zaman onlara birisi "Allah'ı unutmayın, inşaallah (Allah izin verirse) niye demiyorsunuz?" demişti. Onlarsa buna hiç aldıriş etmemişlerdi. Ayrıca miskinlere, fakirlere hiçbir şey vermemeyi kararlaştırdıklarında yine aynı kişi onları "Allah'ı unutmayın ve bu çirkin niyetinizden vazgeçin" diye tembihlemişti. Fakat onlar yine kulak asmamışlar ve kendi fikirlerinde ısrar etmişlerdi.

29- (Sonunda artık faydasız bir nedametle) Dediler ki: "Rabbimiz Seni tespih eder, yüceltiriz; gerçekten bizler zalim imişiz."

30- Şimdi birbirlerine karşı kendilerini kınamaya başladılar (ama iş işten geçmişti).

Yani, her biri bir diğeri itham etmeye, suçu birbirine atmaya başladılar. "Sen bana Allah'ımı unutturarak bu kötü yola düşmeme sebep oldun" diyerek birbirlerini suçladılar.

31- "Yazıklar bize, gerçekten bizler azgınmışız" dediler.

"Gerçek olan va'd yaklaşmıştır, işte o zaman, inkâr edenlerin gözleri yuvalarından fırlayacak: "Eyvahlar bize, biz bundan tam bir gaflet içindeydik, hayır, bizler zalim kimselerdik" (diyecekler)." (Enbiya: 97)

32- "Belki Rabbimiz, onun yerine daha hayırlısını verir; şüphesiz biz, yalnızca Rabbimiz'e rağbet eden kimseleriz (diyerek kendilerini teselliye yöneldiler)."

Bu ayetlerde belirtilen "Ashabul Cennet-bahçe-bağ sahipleri" bir temsil ve teşbih (benzetme) olup günümüzdeki: çiftlik-tarla, fabrika, banka, mağaza ve maden ocakları sahipleri olup; işçisinin, emeklisinin, fakirlerin ve yoksul kesimlerin hakkını gasp eden, Allah yolunda infak ve ishalden vazgeçen vicdansız zenginleri, holdingleri ve tröstleri hatırlatmaktadır.

Yazar Abdullah AKGÜL
27 Aralık 2013

Bu tip şahsiyet, şirket ve devletlerin başına gelen yangın, deprem ve tsunami musibetleri, kuraklık, artan sıcaklık, yaygın kıtlık ve hastalık gibi doğal afetler, isyan, işgal, anarşi gibi sosyal felaketler ve yılların, asırların birikimlerini bir anda mahveden küresel krizler, Kur'an'da anlatılan beliyelerin çağımızdaki uzantılarıdır.

Ayrıca:

“**Cennet**” kelimesi, Arapça “cin-gizlenen görünmez olan” kökünden kaynaklanır. Ağaç yaprakları tarlayı kapsayıp altını gizledikleri ve görünmez hale getirdikleri için bağ ve bahçeye “**cennet**” ismi konulmaktadır.

Bitki ve meyvelerin, gözle görülmeyecek bir yavaşlık içinde gelişip olgunlaşmaları yüzünden de bu ismi almıştır. (Bak. Kamusu Okyanus) Gece karanlığının her şeyi kuşatıp görünmez kılması; yılanın gizlice ve sessizce sürünüp birden ortaya çıkması ve aniden gözden kaybolması, insan ruhunun mahiyetinin görünmeyip, bilinmeyip sır olarak kalması (can) hep bu manada kullanılmıştır.

Ve yine gizli ve tehlikeli suçlar ve katliamlar (cinayet) diye adlandırılır. Bütün bunların yanında “cenne” bal peteği ve altın madeni için de kullanılır.

Yani kolay yönden ve az bir zahmetle çok servet yığmak ve gizli niyetlerle ve istismar suretiyle makam ve menfaate kavuşmaktır. Öyle ise “Ashabul Cenne” ifadesi, safiyet ve teslimiyet ehli insanların gayret ve samimiyetlerini istismar için kullanılan bütün TARİKATLAR, CEMAATLER, PARTİ ve TEŞKİLATLAR, HAYIR-HİZMET KILIFLI OLUŞUMLAR VE VAKIF GİBİ ORGANİZASYONLAR'ı da içine almaktadır.

Ve yukarıdaki ayetler; Hakka ve halka hizmet için kurulan parti ve teşkilatların, tarikat ve cemaatlerin, siyasi, sosyal ve ekonomik meyvelerini sadece kendileri devşirmek, o davaya emek verenlerin ve yardım gözleyenlerin hakkını gizleyip gasp etmek isteyen DİN BARONLARININ ve DAVA MÜNAFIKLARININ hem kirli niyet ve karakterlerini, hem de rezil ve sefil akıbetlerini haber verip uyardır. Üstelik şahsi menfaat ve siyasi saltanat aracı olarak istismar ettikleri teşkilat ve cemaatin, hiç kimsenin beklemediği şekilde kuruyup güdükleşeceği ve hainlerin sonunda gayet pişman ve perişan hale düşeceği de anlatılmaktadır.

33- İşte azap böyledir. Ahiret azabı ise, muhakkak çok daha büyüktür; bir bilseler.

34- Doğrusu, muttaki olanlar için Rableri Katında nimetlerle donatılmış cennetler vardır (ve asıl kalıcı yurt orasıdır).

Mekke'nin ileri gelenleri Müslümanlara, "Allah dünyada bu nimetleri bize vermiş" diyerek bunun kendilerinin Allah'ın makbul birer kulları olduklarının alameti olduğunu, "sizin bu kötü durumunuz ise sizin, Allah'ın gazap ettiği kişiler olduğunuzun delilidir. Dolayısıyla eğer öbür dünya varsa ki siz var diyorsunuz, orada da yine biz refah içerisinde, siz ise azap içerisinde olacaksınız" demekteydiler. Bu ayetler onların boş kuruntularına cevaptır.

35- Öyleyse, (biz, samimi ve gayret ehli) Müslümanları, suçlu-günahkâr (facir) olanlar gibi kılar mıyız? (İtaatkâr sadıklarla, isyankâr sahtekârları bir tutar mıyız?)

36- Size ne oluyor? Nasıl hüküm veriyorsunuz? (Biz mazlumların ahını ve mücahit kullarımın hakkını yerde bırakır mıyız?)

Allah'ın, itaatkâr kulları ile günahkâr, suçlu kulları arasında bir tefrik yapmaması vicdana ve mantığa aykırıdır. Bu âlemin yaratıcısı olan Allah'ın, kimin O'na itaat edip kötülüklerden sakındığını, Hak Dinin yolunda çarpışıp çırpındığını ve kimin de O'ndan korkmadan suça bulaşıp zulüm yaptığını görmeyen ve adaletle değerlendirmeyen kör bir hükümdar gibi olduğunu sanmak en büyük yanılgıdır.

37- Yoksa (elinizde) ders okumakta olduğunuz bir kitap mı vardır?

38- İçinde, neyi seçip-beğenirseniz, mutlaka sizin olacak diye (mi yazmaktadır?)

39- Yoksa sizin için üzerimizde kıyamete kadar sürüp gidecek bir yemin mi var (Bizden

bir garanti belgesi mi aldınız) ki, siz ne hüküm verirsiniz o, mutlaka sizin kalacak (ve sizin her isteğiniz yerini bulacak gibi kof bir gurur ve kuruntu ile davranılmaktadır).

40- Onlara sor: Hangisi bunun savunuculuğunu yapacaktır?

Burada "**Zaîm**" kelimesi kullanılmaktadır. Arapçada bu kelime, başkasına kefil olan, zimmetini alan, bir topluluğa sözcülük yapan kimse anlamındadır.

41- Yoksa onların (bu dediklerini yapacak, Allah'tan başka) ortakları mı bulunmaktadır? Şu halde eğer doğru sözlü kimselerse, ortaklarını getirsinler (de bakalım).

Siz kendi kafanızdan böyle boş hükümler vermektесiniz. Bunların hiçbir temeli yoktur. Akıl ve mantığa terstir. Üstelik, Allah'ın gönderdiği hiçbir kitaptan da bunlara bir delil gösteremezsiniz. Hiç biriniz Allah'ın böyle bir vaatte bulunduğunu iddia edemezsiniz. Öte yandan sizin Mehdi ve şefaatchi kabul edip peşine düştüğünüz Siyonizm ve emperyalizmin işbirlikçileri de sizi Cennete sokacaklarına dair bir garanti veremezler. O halde bu yanlış fikirleri nereden alıyorsunuz?

42- Ayağın üstünden (örtünün) açılacağı ve onların secdeye çağrılacakları gün, artık (kendilerini ve avenelerini kurtarmaya) güç yetiremezler.

"Bacakların açıldığı, yani işlerin zorlaştığı zaman"; Sahabe ve Tabiinden bir cemaat bunun bir deyim olarak kullanıldığını söylemişlerdir. Zor duruma düşen bir kimse için Arapça'da "keşfisak" da denilmektedir. Hz. Abdullah bin Abbas bu mananın doğru olduğunu rivayet ederek Arap edebiyatından getirdiği bazı delillerle bunu tekid etmektedir. Başka bir görüşe göre ise, İbn Abbas ve Rübey bin Enes'ten "Keşfisak"tan muradın "hakikatin üzerinden perdenin kalkması" olduğu rivayet edilmiştir. Bu yoruma göre mana şöyledir: "O gün bütün hakikatler açığa çıkınca artık herkesin ayarı ve yaptığı ortaya dökülmüş olacaktır."

43- Gözleri korkudan ve dehşetten düşüp şaşkınlaşmış, kendilerini de zillet sarıp-kuşatmıştır. Oysa onlar, (daha önce) sapasağlam iken secdeye (ve Kur'an'a itaat ve teslimiyete) davet edilirdi (de tenezzül edip buna yanaşmazlardı).

Yani, Kıyamet günü kim Allah'a iman ve ibadet edenlerdendi ve kim de onu inkâr ve isyan edenlerdendi, açıkça ortaya çıkacaktır. Bu iş için herkesin Allah'ın önünde secdeye kapanması istenince, dünyadayken ibadet edenler hemen secdeye kapanacak, oysa dünyadayken inkâr edenlerin belkemikleri kaskatı kesilerek kilitlenip donacak, zelil ve hakir olarak şeytan gibi dikilip kalacaklardır.

44- Artık bu sözü yalan sayanı sen Bana bırak. Biz onları, bilmeyecekleri bir yönden derece derece (azaba) yaklaştıracamız.

Yani, açık din düşmanlarına ve Müslüman dava adamı görüntülü münafıklara kulak asmayın, onların işi bize kalmıştır.

Bilmeden bir kimseyi helake sürüklemenin bir şekli de şudur: Zalim ve doğruluk düşmanı birine bu dünyada sıhhat, mal, evlat, başarı gibi bazı nimetler verilir. Böylece kendisinde hiç bir günah ve yanılğı olmadığını zannederek Hakka karşı gizli düşmanlığa, zulüm ve isyana battıkça batıp tükenmektedir. Bu nimetlerin kendisi için bir bağış değil, bilakis felaketine vesile olduğunu fark etmemektedir.

45- Ben, onlara süre tanıyorum. Elbette Benim düzenim (cezalandırmam) sapasağlamdır.

Ayette "**Keyd**" kelimesi geçmektedir. Bunun anlamı gizli plan yapmak demektir.

Mekr: Arapça bir kelime olarak "ansızın uygulamaya konuluncaya kadar hain ve zalim rakiplerin; her şeyin kendi arzuları ve planları doğrultusunda ve yolunda gittiği şeklinde aldatılıp duran bir kimse aleyhinde hazırlanmış gizli bir plânı" ifade etmektedir. (Mevdudi)

Mekr: Sinsi ve gizli projelerle, hissedilmeyecek hile ve düzenlerle; düşmanlarına ve dost görünömlü münafık istismarcılarına zarar vermeye yönelmektir.

Onlar hileye giriştiler, Allah da onlara hile ile muamele etti, onları hileden menetmedi, fakat hilelerinin cezasını da verdi. Gerçekten Allah mekredenlerin hayırlısıdır. O'nun hilesi, başkalarınınkinden binlerce derece etkili ve adaletlidir ve asla keşfi mümkün, önüne geçilebilir, durdurulur bir hile de değildir. Hatıra ve hayale gelmez, engin sırlarına erişilmez yönlerden çevirir; imandan, doğruluktan çıkan, küfür ve hileye sapanların belalarını verir. (Elmalılı Hamdi Yazır)

“Onlar (inanmayanlar) bir düzen (hile ve tuzak) kurdular. Allah da (buna karşılık) bir düzen kurdu. Allah, düzen kurucuların en hayırlısıdır.” (Âl-i İmrân: 54)

“(Ey sadık müminler) Size bir iyilik dokununca (kâfirler ve münafıklar) tasalanırlar, size bir kötülük isabet ettiğindeyse buna sevinirler. Eğer siz sabreder ve sakınırsanız, onların 'hileli düzenleri' size hiçbir zarar veremez. Şüphesiz, Allah, yapmakta olduklarını kuşatandır.” (Âl-i İmrân: 120)

“Sabret; senin sabrın ancak Allah(ın yardımı) iledir. Onlar (zalim ve hainlerin tuzakları) için hüzne kapılma ve kurmakta oldukları hileli-düzenlerden dolayı sıkıntıya düşme.” (Nahl: 127)

“Hani o inkâr edenler, seni tutuklamak ya da öldürmek veya sürgün etmek amacıyla, tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır.” (Enfâl: 30)

“Böylece Rabbi, duasını kabul etti ve onların hileli düzenlerini kendisinden uzaklaştırdı. Çünkü O, işitendir, bilendir.” (Yûsuf: 34)

Allah, kendisine pusu kuran tüm vasıtaları etkisiz hale getirmek suretiyle Hz. Yusuf'u (a.s) onların tuzaklarından uzaklaştırdı. Bu ayetin ihtiva ettiği bir şey daha vardır: Allah onların tuzak ve tahriklerinden Hz. Yusuf'u (a.s) korumak için ona zindan kapılarını açtı. (Mevdudi)

“(Yusuf aracıya şunu söyledi:) 'Bu, (itiraf Vezirin) yokluğunda gerçekten kendisine ihanet

etmediğimi ve gerçekten Allah'ın ihanet edenlerin hileli-düzenlerini başarıya ulaştırmadığını kendisinin de bilip öğrenmesi içindi.” (Yûsuf: 52)

“Onlardan öncekiler, hileli-düzenler kurmuşlardı da, Allah(ın azab emri) onların kurdukları yapıların temellerine geldi, böylece üstlerindeki tavan tepelerine çöktü; azab onlara şuurunda olmadıkları yerden gelmişti.” (Nahl: 26)

“Onlar hileli bir düzen kurdu. Biz de (onların hilesine karşı) farkında olmadıkları bir düzen kurduk.” (Neml: 50)

“(Hem de) Yeryüzünde büyüklük taslayarak ve kötülüğü tasarlayıp düzenleyerek. Oysa hileli düzen, kendi sahibinden başkasını sarıp-kuşatmaz. Artık onlar öncekilerin sünnetinden başkasını mı gözlemekte-dirler? Sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir değişiklik bulamazsın ve sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir dönüşüm de bulamazsın.” (Fâtır: 43)

“Yoksa hileli-bir düzen mi kurmak istiyorlar? Fakat (asıl) o inkâr edenler hileli-düzene düşecek olanlardır.” (Tûr: 42)

“Şüphesiz Allah, (müşriklerin saldırı ve sinsi tuzaklarını) iman edenlerden uzaklaştırmaktadır. Gerçekten Allah, hain ve nankör olan kimseyi sevmez.” (Hac: 38)

46- Sen, onlardan bir ücret mi istiyorsun ki, onlar, haksız bir borçtan dolayı ağır bir yük altında kalmışlar? (gibi Senin hayırlı ve yararlı çağrından kaçıyorlar)

Burada zahiren muhatap Peygamber (s.a) ise de aslında O'nun muhalifleri olan asilerdir. Onlara "Allah'ın elçisi sizden bir karşılık mı istiyor ki bu kadar kızılıyorsunuz" diye sorulmaktadır. Siz de biliyorsunuz ki O'nun sizden dünyalık bir talebi olmamıştır. Size ne söylüyorsa ve neyi öğütliyorsa bu ancak sizin hayrınızdır. Onu kabul etmek istemiyorsanız, siz bilirsiniz, ama O'nun tebliği hususunda niye böyle çıldırmaktasınız?

47- Yoksa gayb (görünmeyenin bilgisi) onların yanında mıdır ki, kendileri yazıp duruyorlar?

Bu ikinci soruda yine zahiren muhatap Allah Rasulü'dür (s.a), ama hakikatte söz muhalifleridir. Bundan anlaşılın şudur: Yani, siz neye dayanarak göndermiş olduğumuz bu Resul'ün bizim tarafımızdan tayin edilmediğini ve O'nun size beyan ettiği hakikatlerin yanlış olduğunu ileri sürerek şiddetle yalanlamaktasınız?

48- Şimdi sen, Rabbinin hükmüne sabret ve balık sahibi (Yunus) gibi olma; hani o, içi kahir dolu olarak (ve biraz da sabırsızlanarak Rabbine) çağrıda bulunmuştu.

Yani, Allah mutlaka nusretini sana yollayacak, fetih kapılarını açacak ve muhaliflerini yenilgiye uğratacaktır. İşte o vakit gelene kadar tebliği uğrunda musibet ve eziyetlere katlanmaya devam et. Öyle ise, sabırsızlığı dolayısıyla balığın karnına düşen Yunus (a.s) gibi olma. Yunus (a.s) Allah'ın (c.c) emri gelmeden sabırsızlık göstererek görev yerini bırakmış ve Allah'ın itabına müstahak olmuştur. (Bkz. Yunus ayet 98, an: 99, Enbiya ayet 87-88, an: 82-85 Saffet ayet 139-148 an: 78'den 85'e kadar.)

Okyanusların altında, gecenin karanlıklarında, balığın karnında Hz. Yunus (a.s) şöyle dua etmişti: "**Senden başka İlah yoktur, Seni tenzih ederim. Şüphesiz ben zalimlerden oldum.**" Bunun üzerine Allah onun bu feryat ve figanını dinlemiş, O'nu bu kederli durumdan kurtarmıştır.

49- Eğer Rabbinden bir nimet ona ulaşmasaydı, mutlaka yerilip kınanmış ve çıplak bir durumda (karaya) atılmış olacaktı.

Bu ayeti, Saffat Suresi 142-146 arasıyla birleştirerek okuyacak olursak görürüz ki: Yunus (a.s) yaptığı hata neticesi balığın karnına düştüğü zaman Allah'ı tespih ve tenzih ederek hatasını itiraf etmiş, çaresiz ve halis biçimde Rabbine sığınmıştı. O zaman da balığın karnından çıkarılarak çorak ve çıplak bir yere değil, uygun bir mahalle bırakılmıştı. Artık affolunmuş ve yerilmekten kurtulmuştu. Allah Teâlâ lütfüyle, onun meyvesiyle açlık ve susuzluğunu gidereceği ve gölgeleneceği bir bitki yaratmıştı.

50- Fakat Rabbi onu seçti ve onu salih olanlardan kıldı.

51- O inkâr edenler, zikri (Kur'an'ı) işittikleri zaman, seni neredeyse gözleriyle devirecekler gibi (haset ve hıyanetle) nazar ediyorlardı. "O, gerçekten delirmiş bir insandır (cinlerin ve karanlık güçlerin adamıdır)" diyorlardı.

"Sanki bakışlarıyla (Seni) yiyecekler" gibi davranıyorlardı. Mekke kâfirleri o kadar kızgındılar ve haset-fesat için kıvranıyorlardı ki, Kur'an'ı işittikleri zaman Hz. Peygamber'i sanki gözleriyle yiyecek ve yıkacaklardı. Onların bu hali İsrâ Suresi 73. ve 77. ayetler arasında da anlatılmaktaydı.

52- Oysa o (Kur'an), âlemlere bir zikir (öğüt, hatırlatma, hüküm ve üstün bir şeref)den başka bir şey değildir.